

LAHUS/LAHUTATUD – aga vanemlus jääb.

Küllike Lillestik
Pereterapeut, EPTÜ, Dialoog laste nimel

Kust saab alguse vanemlus?

HARMOONILINE ABIELUSUHE

Päritoluperekonna tasand, kust tuleb mõjutus vanemlusse läbi nende enda lapsepõlve, mustrite, uskumuste.

Abielupaari tasand

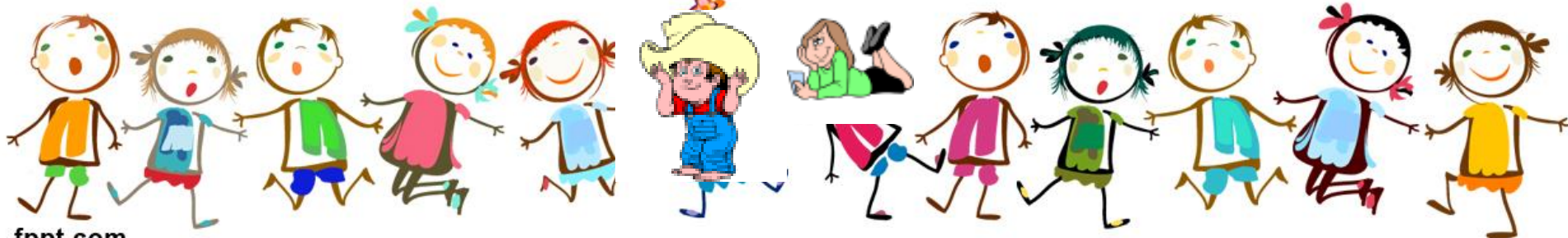

Vanemlus, kus elatakse koos argielu

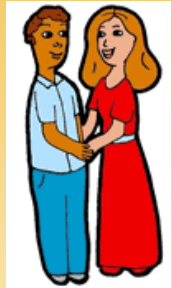
Koos vastutatakse ja hoolitsetakse lapse arengu eest

Vanemlus, kuhu kuulub emotsionaalne seotus, armastus, kiindumus

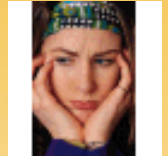
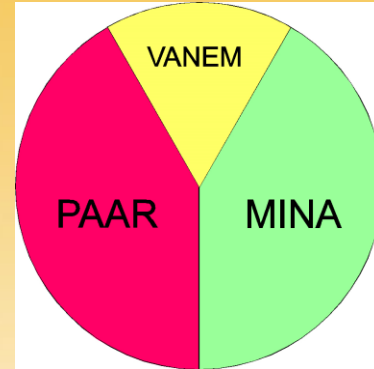
Lapse tasand

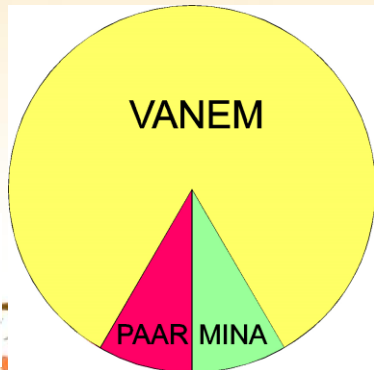
Pereelu arenguetaapid

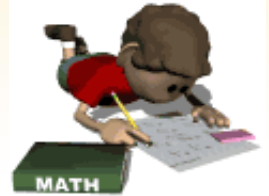
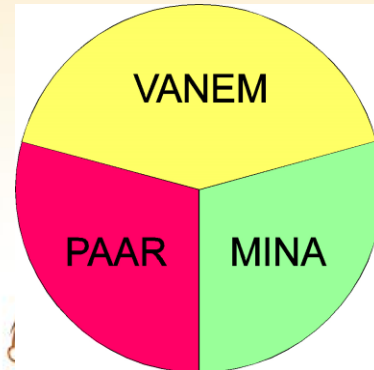
Noor pere (= taas kahekesi)

Teismelisega pere

Koolieelikutega pere

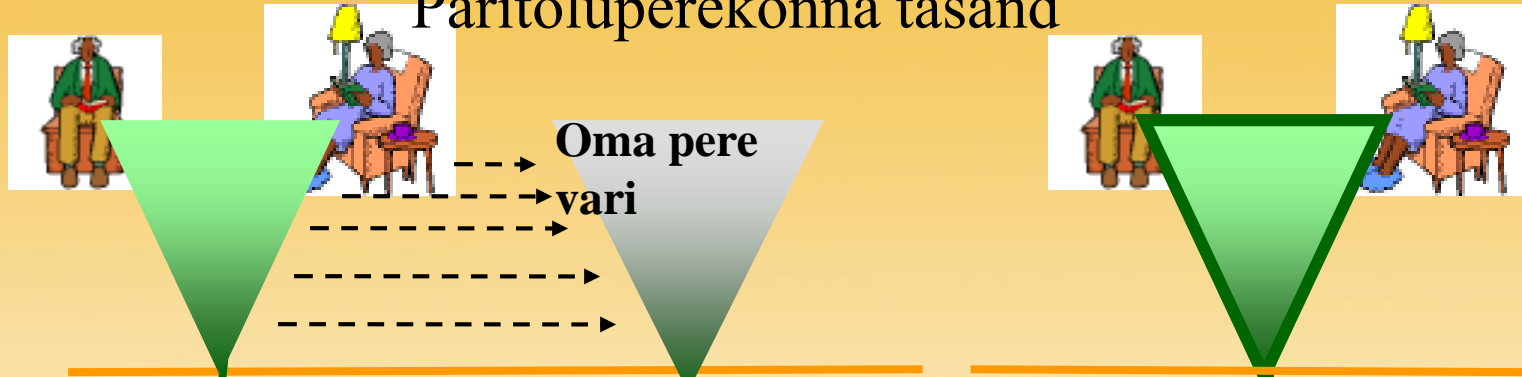

Kooliealistega pere

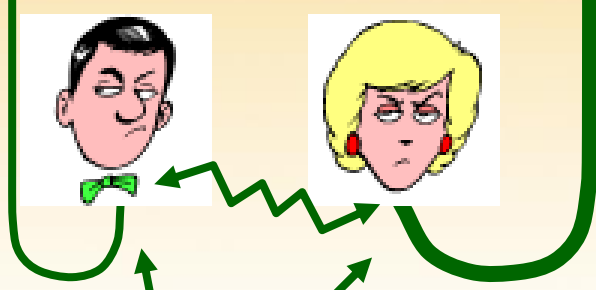

KONFLIKTNE ABIELUSUHE

Päritoluperekonna tasand

Abielupaari tasand

Lapse tasand

Side katkenud

Kooselu või abielu, mis on väga konfliktne ja vanemad ei austa ega ei armasta teine-teist, kahjustab lapsi rohkem, kui vanemate otsus lahku minna

Vanemad, kes olid enne lahutust keskmise või kõrge konfliktsuse tasemega suhtes ja jätkavad sarnast konfliktsust ka peale lahutust, nende lapsed tulevad lahutuse järgse kohanemisega raskemini toime.

Vanemlus peale lahutust, lahku minemist

Lahutus ja laste jagamine – teemad, mis on oluline vanematel mõista

- Lahutada/lahku minna saavad ainult mees ja naine. Lahutada/lahku minna ei saa ema ja isa.
- Vanemlusest ei saa loobuda.
- Lapsed vajavad mõlemat vanemat.
- Mida rahumeelsem on vanemate vaheline suhe, seda tasakaalukamad on lapsed.
- Lapse seisukohalt kõige suurem riskifaktor on vanematevaheline varjamatu ja vihane tülitsemine. Aga ka ... varjatud konfliktsus.
- Lapsed kuulevad, tunnevad ja tajuvad vaistlikult rohkem kui vanemad arvavad.

- Lapsel võib kergesti tekkida süütunne vanemate lahkumineku tõttu.
- Lastega oma valusate ning vihaste mõtete, valu ja tunnete jagamine teise vanema kohta kahjustab last, mitte teist vanemat.
- Laps vajab piisavalt aegsasti teavet sellest, mis tulemas on, et ta saaks mõttega harjuda, see on pigem turvalisust suurendav.
- Oluline on kuulata ja austada seda, kuidas laps olukorrast aru saab.
- Elamine kahe kodu vahel ei ole laste solgutamine!
- Lapsed vajavad, et neil on koht mõlema lapsevanema elus ja kodus. See loob neile turvalisuse.

NB!

- Lapsed armastavad mõlemat vanemat ja olukorras, kus ta peab vanemate vahel valima, võõrandub ta tegelikult mõlemast vanemast. Selle taga on tunded: pettumus vanemates, nähtamatus oma tunnetega jne.
- Kõik lapsed muretsevad oma vanemate üle, vanemate kohustus on vähendada laste ärevust ja muret nende pärast.
- Samas oma tundeid võib lapsele näidata kartmata vanemarolli kaotamist.
- Lapsed vajavad, et vanemad tulevad enesega ja üks-teisega toime ja on heaks eeskujuks.

- Kõrge vanemliku konflikti korral on takistatud laste terve eristumine vanematest. Usutakse lojaalselt ainult ühte lugu.
- Sulandumise korral, et tule toime vanema ärevusega, enese tunnetega võivad teismeeas noored muutuda väga konfliktseks, emotsionaalselt rebida end lahti (cut-off), võttes suuremaid riske kui eakohane ja mõistlik.
- Nende “mina” areng saab kahjustada, nad on rohkem mõjutatavad eakaaslaste poolt, tunnevad suuremat isolatsiooni oma perekonnast ja liiga vähest toetust lähedaste poolt (tõstes sellega jällegi oma vanemate ärevust).

Jagatud vanemlus

Lapse olukorda vaadates

- Jagatud vanemluse korral, kus vanemad suudavad teha omavahel koostööd, ei teki olukorda, kus lapsed peavad valima oma vanemate vahel.
- See jätab lapsele alles arenguliselt samastsoost vanema näol samastumisobjekti ja vastassoost vanema näol, kelle peal harjutada esimesi loomulikke kiindumussuhteid vastassooga.
- See tagab kiindumussuhte säilimise ehk lähedase suhte vanemaga ja hoiab ära kiindumussuhte kahjustuse.
- Mida võrdsem on ajajaotus, seda parem on see lapse psühholoogilisele arengule ja turvatundele, ja tema suhetele vanematega.

- Ja omakorda on vanemate vaheline koostöö lastele eeskujuks ning vähendab ärevust ning lahutusest tulenevaid negatiivseid mõjusid.
- Jagatud vanemluse korral on ka suurem tõenäosus, et lastele jäävad alles nende mõlema vanema poolsed vanavanemad.
- Ja see kõik toetab laste loomulikku eristumise protsessi, et astuda iseseisvasse ellu.

Vanema olukorda vaadates

- Jagatud vanemluse korral, kus lapsed on võrdse ajajaotusega, saavad lahutatud vanemad ka puhkust, et endaga tegeleda ja oma elu korda sättida.
- Lihtsam on anda tagasisidet lapse seisundi, tervise ja käitumise üle, kui vanemad teadvustavad lapse vajadusi ja ei sega lahutusest tulenevat valu vanemluse rolliga.
- Lapsest lahusolev aeg annab vanemal võimalust hinnata teadlikult, milline on suhe lapsega ning teha korrekture, kui laps on jälle tema juures.

Kas jagatud vanemlus on alati
võimalik?

Küsimused edasiseks!

Kust peaks tulema muutus ühiskonda?

Mida saab iga inimene selleks ära teha, et kui valitakse lahutus, siis lapsed ei oleks vahendid, et?

Kuidas aidata kasvada põlvkonnal, kes väärtustaks lähisuhteid ja oskaks ka tagasilöökide korral (nt. lahutus) jääda teine-teisega austavaks ja arvestavaks ning laste heaolu esmatähtsaks valivaks?

Aitäh!

